

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitvlvm III. Ex multiplici.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

TITULUS XXX.

DE DECIMIS, PRIMITIIS, ET OBLATIONIBUS.

CAPITULUM II.

Novum.

PARAPHRASIS.

Exactionis hoc novum genus est, si Clerici à Clericis decimas exigant, cum nusquam in lege Domini reperitur, quod Levitæ à Levitis decimas acceperint. Veruntamen Clerici, quibus alij Clerici spiritualium ministeriorum labores impendunt, hisipsis decimas merito persolvunt.

PARAPHRASIS.

Quomodo Clerici ad decimas dandas obligentur.

NOtandum. Clerici, qui decimas, aliòve fructus ex titulis Ecclesiasticis accipiunt, ex ijs sibi invicem decimas non dant. At verò ex alijs proventibus suis Clerici pastoribus, à quibus spiritualia accipiunt, decimas dare coguntur. Ita explicat *Suarez. lib. 1. de decimis c. 17.*

Verum hujus cap. vix aliquis hodie locus est, quia personales decimæ hodie non sunt in consuetudine; at verò in decimis realibus, spectato communi jure, attendi debet ad parochiam, intra cujus fines prædium situm *c. quoniam 13. hoc tit. Vide, quæ dixi lib. 4. tra. 6. c. 1. n. 3. & c. 3. n. 2.*

CAPITVLVM III.

Ex multiplici.

PARAPHRASIS.

Inter Abbatem, & Conventum ex una parte, & parochum nomine Ecclesiæ suæ ex altera parte transactio facta fuit, instrumento authentico monachorum roborata, quòd monachi parochi, & Ecclesiæ

Y y 3 ejus

Inter jura parochialia non minimum locum tenet jus decimarum, primitiarum, & oblationum; idè postquam de parochijs, & quibusdam ejus juribus actum est, peculiariter jam titulo de decimis &c. subjungitur.

CAPITULUM I.

Decimam.

PARAPHRASIS.

Populus Israeliticus partem decimam frugum ex Legis Præcepto Leviticæ Tribui solvebat; & rursum Levitæ ex ipsis decimis partem decimam Sacerdotibus *lib. 2. Esdra c. 10. v. 37. Deuter 18. v. 23.* Erant & aliæ decimæ fructuum, quas quisque è populo in hortis separabat, ut cum in templum Jerusalem iret, eas comederet in vestibulo templi cum Sacerdotibus, & Levitis *Deuter 12. v. 11. & 14. capite v. 22.* Sed & aliæ decimæ erant, quas pauperibus recondere solebant *Deuter. 26. v. 12.* At verò primitiæ, quas de frugibus offerrebant Hebræi, non erant in quantitate definitæ, sed offerentium arbitrio relicta: erat tamen traditio Hebræorum à Magistris introducta, quòd, qui plurimum dare vellent, quadragesimam partem; qui minimum, sexagesimam darent, adeoque inter quadragesimam, & sexagesimam offerre liceret, quòd cuique liberet; & ita, quòd in Pentateucho decretum non erat, id Magistri Hebræorum definièrunt, propter Sacerdotum avaritiam, ne supra modum exigerent, ut colligitur *ex c. 45. Eszechielis v. 11.*

ejus de frumento, & omnibus leguminibus, quamdiu is viveret, decimas persolvere debeant, exceptis decimis minutis. Deinde verò Abbas à Pontifice privilegium obtinuit, ut de terris, quas proprijs manibus, aut sumptibus monasterium excolit, nulli teneantur solvere decimas: post acceptum privilegium, idem Abbas, colonos ex villa, monasterio à Rege Angliæ donata, quæ intra parochiam illam sita erat, expulit, & totam eam terram proprijs sumptibus, & laboribus colere cepit. Hoc intellecto rescripsit Hadrianus IV. ad Episcopos quosdam, ut Abbatem, & monachos ad dictam transactionem (non obstante privilegio illo, si in eo transactionis mentio nulla fuit) cum parochiano in inviolabiliter servandam, vel pacificè cum eodem componendum compellant.

SUMMARIUM.

1. Potest transigere parochus super decimis, ita, ut non videatur opus esse auctoritate Episcopi, si transactio sit temporalis, & personalis, ad vitam parochi v. g.
2. Privilegium exemptionis à decimis non derogat speciali transactioni, quæ antecessit, nisi fiat de ea in privilegio mentio.

Notandum primum. Parochus transigere potest super decimis v. g. cum monasterio; neque videtur, opus esse auctoritate Episcopi, si transactio sit temporalis & personalis, videlicet ad vitam parochi. Ita *Gl. hic v. eodem. Rebuff. de decimis q. 13. n. 33.* & dixi *in c. venient 8. de transactionibus, & in disp. de alienatione thes. 81.* Contrarium verò docet Abb. in *c. quamvis hoc tit.* opus esse auctoritate Superioris, si concessio sit ad tempus longum, aut vitam parochi. Et ita in multis diocesis observatur. Attendenda itaque est consuetudo, & statuta synodalia, in quantum tempus parochis

concessionem, seu elocationem, & consequenter transactionem liberam permittant.

Notandum secundum. Privilegium exemptionis à decimis non derogat speciali transactioni, quæ antecessit, nisi de ea in privilegio mentio fiat. Ita hic, & docui *l. tra. 4. c. 23. n. 6.* Ratio est duplex prima. Cùm per transactionem jus parti acquiritur fuerit, non censetur Princeps ei derogare velle, nisi exprimat, *argum. e. mandatum 38. de rescriptis junctâ Gl. finali. Hæreticæ in c. extuarum 5. de auctoritate, & ubi polijen c. super 15. de officio delegati.* Altera, quia Papa verisimiliter non concessisset privilegium, si transactionem cognitam habuisset, quandoquidem, quæ semel transacta, & composita sunt inter partes, redigi diu facile non debent *L. causas 16. c. de transactionibus.* quare subreptitia censetur perpetratio privilegij, si antecedentis transactionis mentio non fiat. *c. super 20. de rescriptis.*

CAPITULUM IV.

Commissum.

PARAPHRASIS.

Delatum fuit ad Hadrianum IV. quibus monachi de Bossa Ecclesiæ S. MARIE, in cuius parochia morabantur, decimas integre non persolverent; ea propter mandatis Thomæ Cantuariensis Archiepiscopi (qui postea circa annum Christi 1171 ob Ecclesiasticæ immunitatis defensionem martyrio coronatus est, sub Alexandro III. Papa) ut monachos ex terra cultis, in quibus olim domus consisterat erant, ad decimas integre solvendas parochiæ compellat, sicuti, ea priusquam monachi intra parochiæ fines mortuarentur, pendi consueverant, & sicuti olim ex pascuis decimæ persolvi integre debeant.